9. Etnografiska afdelningen.

Afdelning I har under året hållits öppen för allmänheten som vanligt onsdagar och lördagar kl. 12—2 e. m. Afdelning II stängdes från och med 1 april, då flyttningen af densamma från Kungsgatan 30 till f. d. Hvalmuseet, Holländargatan 15, tog sin början, och pågingo flyttningsarbetena oafbrutet under fyra månader. För att biträda vid dessa och vid ordnandet i den nya museilokalen anställdes för ett år från 1 juni räknadt som e. o. amanuens fil. stud. YNGWE LAURELL, hvilkens aflöning utgår dels från flyttningsanslaget, dels från afdelningens årsanslag. Inom afdelning I hafva en del förändringar vidtagits. I flere af rummen ha äldre samlingar packats undan och ersatts af nyförvärfvade. En del skåp ha omflyttats, en del borttagits, för att belysningen i de mörka rummen skulle blifva bättre. En mecenat har bekostat införandet af elektrisk belysning i museets samtliga lokaler, och de förberedande arbetena härmed togo sin början i slutet af december månad.

Etnografiska afdelningens samlingar ha under året ökats med 2,508 nummer, af hvilka 2,301 förvärfvats genom gåfvor och 207 genom inköp. I början af året erhöll museet för inköp en donation å 25,000 kronor, den största som någonsin kommit afdelningen till del. Donatorn var den numera aflidne bruksidkaren JACOB LACHMANN i Ystad. Tack vare denna frikostiga donation har det varit möjligt att inlösa samtliga under året erbjudna samlingar. Af dessa en Kongosamling om 76 nummer, innehållande en del äldre mycket vackra spjut och spjutspetsar, 1 kastknif, 5 huggknifvar, 1 järnyxa, 35 pilar, 5 bågar, 2 amuletter af elfenben, 5 d:o af rofdjurständer, 2 ornamenterade kalebasser, gräs- och fibertyger, 1 afgud af trä, 1 halsband, 2 armband, 1 signalhorn af elfenben etc.; vidare Dr. C. SKOTTBERG's samling från Eldslandet och Patagonien, inalles 20 föremål, 1 större båt med åror, 1 sälskinnskappa, 1 träklubba, 3 halsband, 1 harpunlina af läder, fångstredskap för musslor, hyddmaterial,

1 kranium etc.; en samling gamla dyrbara med silfver och guld inlagda svärd och slidknifvar m. m. från shingaleserna på Ceylon; Dr. P. DUSÉN's arkeologiska samling från Brasilien om 334 nummer, till största delen stensaker, men dessutom ben och musselskal funna i Kjökkenmöddingar, några kranier etc., missionspastor E. HEDBERG's samling från gonderna i Främre Indien: 1 oxkärra, 1 såningsmaskin, 1 harf, 1 skära, 1 apparat att bära sädeskärfvar med, 1 säng, 2 handkvarnar, 1 gammalt skjutvapen, 1 järnyxa, 1 repgrind, 1 mindre trumma, 1 eldtång, 1 kalebass, 1 par kastanjetter, 1 fiskmjärde af bambu, 1 lampa af trä, 1 fetisch, 3 hinduiska mässingskärl m. m., inalles 33 nummer; två synnerligen värdefulla och intressanta samlingar från Iroquois-indianerna i Nordamerika om tillsammans 102 föremål. Den ena af dessa samlingar utgöres af korgar, tråg, slefvar, spadar, en större mortel, m. fl. saker, som höra till odling och beredning af majs. Den andra innehåller 5 dansmasker af trä, 2 d:o af majsskal, 1 trollspö, 1 flöjt, 1 knäskallra af fruktskal, 1 d:o af oxhorn, 1 d:o af bark, 1 d:o af kalebass, 2 d:o af sköldpaddskal, 2 tärningsspel, 2 bågar, 1 läderkoger med 11 pilar, 1 stridsklubba, 1 knif med skinnslida, 1 holkjärn, 1 skål af bark, 1 tråg af trä, 3 träslefvar, 4 flätade korgar, 2 hufvudbonader, 1 mansdräkt, 3 par mockasiner af läder, 2 par damasker, 1 halsband som bäres af höfdingen, 1 bredt hufvudband af silfver, 3 öronringar af silfver, 1 fingerring af d:o, 15 broscher af d:o, etc. Vidare ha inköpts en samling från Madagaskar innehållande 1 fiskspjut, 1 blåsrör, 3 kastspjut, 1 krigstrumma, 1 sköld, 2 afgudar, 1 sädeskorg, 2 dansattribut, 1 båtmodell, 2 trätallrikar, 8 skedar, 1 sällskapsspel, 2 fläkter, 4 skålar, 1 städ, 1 kam, 1 kalebass, 1 guitarr, 1 klädedräkt m. m., inalles 55 föremål; från Kamerun en samling om 54 nummer: 1 dansstaf, 1 sköld af rotting, 1 d:o af trä, 5 spjut, 1 bunt pilar, 2 bågar, 1 halsring, 4 armringar af järn, 1 fotring af mässing, 1 trumma, 1 knif, 1 träskål, 1 dolk med slida, 6 skedar, 1 slafpiska, 1 halssmycke, 3 tobakspipor, 1 flöjt af trä, etc.; från Bisagos-öarne utanför Afrikas västkust 53 föremål: 1 offerskål, 1 smycke af bleck, 2 guitarrer, 1 afgud, 2 slidknifvar, 1 hatt flätad af palmbast, 1 mössa af fågelskinn, 2 svärd, 8 spjut, 2 spjutspetsar, 1 bunt pilar, 1 båge, 5 armband flätade af palmblad, 3 båtmodeller, 1 sköld flätad af bast, 1 trumma, 2 gördlar af trä, 1 tobaks-

behållare etc.; en särdeles intressant och representativ samling om 140 nummer från de s. k. hufvudjägarne på Formosa: 2 afgudar af trä, 2 mössor flätade af rotting, 1 mössa af garfvadt läder med svarta ornament, 2 rockar af hjorthud, 1 par sandaler flätade af gräs, 1 regnrock knuten af säf, 1 par strumpor väfda af hvit ull, 1 benring af svinläder, klädesdräkter för män, kvinnor och barn, gördlar, hufvudprydnader, 2 halskedjor af tänder och pärlor, 2 öronringar af bamburör, rikt utsirade och prydda med pärlor, 2 d:o af musslor, 2 öronringar för män, 1 bröstsmycke af musslor, 1 kranium, tygprofver, 1 träkam, 5 tobakspipor, 1 fläkta, 1 mungiga af bambu, 1 flöjt af bambu, 3 träskedar, 1 träskål, 2 behållare af trä, 4 tobakspungar, 1 knif, 1 spade, 6 korgar flätade af bambu, 2 svärd, 4 pilar, 1 koger af läder, 1 fiskpil med tre träspetsar, 1 båge af bambu, 2 lansar, 1 sköld af trä, 2 sländor af trä, 1 garnvinda, 1 flätnål, 1 lerskål, 4 nätväskor, 1 fisknål, 1 väfstol, 1 musikinstrument o. s. v.; vidare ha af Lachmann'ska donationsmedeln från Berliner Museum inköpts 36 gipsafgjutningar af viktigare mexikanska stenskulpturer, däraf många af betydande storlek samt dessutom ett af professor Eduard Seler gjordt urval af arkeologiska föremål, keramik och stensaker, inalles 293 nummer, hvilka på ett utmärkt sätt illustrera det mexikanska höglandets liksom ock Zapotekernas och Totonakernas antika kulturer; från firman J. F. G. Umlauff i Hamburg 4 särdeles väl modellerade figurer i naturlig storlek nämligen: 1 krigare i full rustning från Kings Mills-öarne, 1 Nya Guinea-man, 1 Herero-kvinna och 1 Massai-krigare.

Som gåfva har museet fått mottaga af konsuln på Nya Guinea, H. R. Wahlen, en värdefull samling om 137 nummer från Admiralitets- och Salomonöarne, Nya Guinea, Nya Pommern, Matthewöarne och Australiens fastland. Bland föremålen må särskildt omnämnas: 10 spjut från Nya Guinea, 3 d:o från Matthewöarne, 9:o d:o med spetsar af obsidian från Admiralitetsöarne, 2 från Salomonöarne och 2 från Syd-Australien, 11 pilar, 2 båt- och 2 kanotmodeller med utliggare, 6 yxor med egg af musselskal, 1 trumma, 1 blåsinstrument af bambu etc.; svensk-amerikanske missionspastorn G. W. Ståhlbrand har skänkt 85 föremål från trakterna kring Lake Tumba i Öfre Kongo, däribland 34 bälten flätade af gräs, 1 kvinnokjol af rödfärgadt gräs, 2 kungsdräkter, 3 kungs-

hattar, 3 spånkorgar, 2 lerkärl, 3 fisknät, 1 rökpipa af kalebass, 1 par benringar af mässing, 10 fetischer, 1 yxa af järn, 2 spjut, 2 väfstolar för grästyger och mattor, 1 större signaltrumma, 2 mindre trummor, hvilka användas vid fester och danstillställningar, 5 sofmattor väfda af säf, gift att förgifta pilspetsar med o. s. v. Svenske konsuln i Tokio, A. T. UDDÉN, har skänkt en samling om 89 nummer från Japan, Kina, Korea och Tibet. Från Japan 7 offerskålar af mässing, 2 pilgrimsskramlor, 1 buddhistisk helig skrift, 1 japansk bönstaf, 2 lyckogudar »Dajkokko» och »Ebisso», 1 hänglampa af järn, 1 mässingskanna, hvari de gifta japanskorna tillreda sin tandsvärta, 8 hårprydnader af horn, 2 skrifdon att bära vid gördeln, 1 gradbeteckning för buddhistisk abbot, 1 vapenrock som tillhört en förnäm japansk krigare, 1 japansk handmålning; från Kina 3 mandarinknappar, 1 dryckeskanna, 3 offerskålar af mässing, 1 par glasögon af topas i fodral af hajskinn, 1 elddon med stål och flinta, 1 nagelskyddare, 3 kinesiska handmålningar; från Korea 5 matkoppar af mässing; från Tibet 3 »shamaister». Af fru SIGNE PETTERSSON, Stockholm, har skänkts 26 föremål, hvaraf 23 från Kongo, 2 bägare af trä, 1 flöjt gjord af benpipa af en fågel, 1 hårnål af mässing, 1 slafpiska, 1 bälte flätadt af gräs, rågummi, tobak m. m., från Sudan 1 slidknif, från Australien 1 vackert ornamenterad bumerang och 1 ormfigur af trä. Dr. C. SKOTTSBERG har förärat museet 9 föremål från Påskön: 1 bröstprydnad af trä, 1 hufvudprydnad af fjädrar, 1 träklubba, några stenredskap etc. Af H. Mjt. Konung OSCAR II:s sterbhus har genom hofintendenten J. E. A. BÖRTZELL öfverlämnats en synnerligen vacker tibetansk schal och af H. Mjt. Konung GUSTAF V en d:o. Båda schalarne äro skänker af DALAI LAMA och öfversända genom legationssekreteraren F. CRONHOLM i Peking. Distriktschefen i n. ö. Rhodesia, Mr. LEYER, har från nämnda område och från Kamerun skänkt 20 föremål: 1 väfstol, gräs- och barktyger, 2 säfmattor, 1 båtmodell, 2 träkammar, 1 armring af elfenben, 2 fingerringar af d:o, 2 skallror af fruktskal etc. Mr. LEYER har dessutom i en skrifvelse till Vetenskapsakademien med stor liberalitet erbjudit sig att gratis förse museet med fullständiga samlingar från de olika stammarne i sitt distrikt. Af Dr. GEORGE GRANT MAC CURDY har till etnografiska afdelningen öfverlämnats en arkeologisk samling, inalles 205 nummer, från

Chiriqui och Panama, hufvudsakligen lerkärl och stensaker. Enstaka etnografiska föremål ha dessutom blifvit skänkta af flere andra personer.

Genom inköp har afdelningen förvärfvat en ganska fullständig samling, 100 nummer, från Lake Tumba-distriktet i Öfre Kongo. Den är gjord af missionspastor G. W. Ståhlbrand, hvilken, såsom ofvan är nämndt, äfven skänkt ett antal föremål från just samma trakter till ifrågavarande samlings kompletterande. Därjämte har han till museet lämnat värdefulla skriftliga upplysningar om de infödingar, bland hvilka föremålen samlats, om deras seder och bruk, lefnadsförhållanden o. s. v. Af missionspastor J. Iwarsson, som har sin verksamhet förlagd till Abessinien, har museet kunnat inköpa en för detta lands kultur särdeles belysande samling om 94 nummer. Äfven pastor Iwarsson har godhetsfullt lämnat intressanta upplysningar om de folk, bland hvilka han verkar.

Flere betydande samlingar, inköpta för de Lachmann'ska donationsmedeln, inkommo i slutet af året, men då de af utrymmesskäl ännu ej kunnat uppackas och inventeras, redogöres först i nästkommande årsberättelse för desamma.

Fotografisamlingen har ökats med ej mindre än 926 nummer från olika delar af jorden. 840 af dessa, hvilka framställa folktyper, ceremonier, bostäder, landskap, vegetationsbilder m. m. från Abessinien, Kongo, Nya Guinea, Söderhafsöarne, Japan, Kina, Indien, Centralamerika, Peru, Island etc., äro gåfva af en välvillig mecenat. Professor G. Retzius har skänkt 12 fotografier från Amerika, Mr. Leyer 10 från Rhodesia och konsul Uddén 9 från Japan. Samme mecenat, som förärat de ofvannämnda 840 fotografierna, har ock bekostat inköpandet af två större fotografiska samlingsverk »Peaux Rouges», Collection Anthropologique du Prince Roland Bonaparte samt »Ethnologischer Atlas sämmtlicher Menschen-Racen in Photographien» von C. & F. W. Dammann och dessutom två band innehållande ett 60-tal kinesiska originalmålningar (akvareller) på rispapper.

Till museets bibliotek har af professor A. G. Nathorst öfverlämnats en värdefull samling böcker, uppgående till ett 60-tal, hufvudsakligen etnografisk och arkeologisk litteratur.

För studier hafva museets samlingar begagnats af Dr. Edgar Reuterskiöld, som fortsatt sina studier af de lapp-

ländska trolltrummorna; Dr. JOSEF HAMMAR, som varit sysselsatt med utarbetandet af en monografi öfver de af honom under den Nathorst'ska expeditionen till nordöstra Grönland 1899 gjorda viktiga fynden från de nordligaste kända platser på ostkusten, hvarest eskimåer lefvat. Grefve ERIK VON ROSEN har för en påbörjad afhandling användt afdelningens sydamerikanska material, kandidat SVEDBERG har studerat sydafrikanskt och redaktör J. STADLING diverse nordsibiriska samlingar. Flere utländska vetenskapsmän, bland dem den franske antropologen Dr. ARTHUR CHERVIN och den engelske etnografen Mr. CHARLES J. TABOR, hafva besökt museet och med stort intresse tagit del af dess samlingar. Från konstnärlig synpunkt ha samlingarne begagnats af bl. a. skulptören CARL MILLES samt af elever vid Konstakademien och Tekniska skolan.

Antalet besökande vid etnografiska museet har under året varit inalles 5,869 personer, däraf vid afdelning I 5,634 och vid afdelning II 235. Elever från skolor under ledning af lärare och lärarinnor ha efter därom gjord anhållan fått tillträde till museet äfven på andra tider än de bestämda visningstiderna.

Vid Afdelningen ha under året följande pulikationer utarbetats:

HARTMAN, C. V., Some Features of Costa Rican Archeology. Aus den Verhandl. des XVI. internat. Amer. Kongr. Wien 1909.
——, The Photographone. Ibid. Wien 1909.
——, ERIK BOMAN, Antiquités de la région andine de la République Argentine et du désert d'Atacáma. Ymer, häft. 3. Stockholm 1909.
——, Sextonde internationella Amerikanist-kongressen. Ibid. Stockholm 1909.
——, »Indianer» m. fl. artiklar i Nordisk Familjebok. Stockholm 1909.